

נ.צ.: 17323.13171
גוש: 29995
הכרזת האתר: י- 4318 עמ' 4033 13.7.95
IAA: 2948/5
רחוב: רבעה אל עדויה, א-שיח'
תאור כללי: שרידי כנסייה צלבנית, יסודותיה ביזנטיים.
הקשר סביבתי: אתר במבנה

שמות אחרים: כנסיית הר הזיתים, "פטר נוסטר".

יעוד המקום: כנסייה
בעלות: האחיות הכרמליות
מפעיל המקום: האחיות הכרמליות
שימוש כיום: אתר צלינות, כנסייה

גודל: כ- 2 דונם.
חפירות: ונסאן ל' א', אבל פ' מ'.
ניצפות: בינונית
תיצפות: בינונית

תאור הממצאים:

שרידי כנסייה צלבנית שנבנתה על יסודות כנסייה הביזאנטית. בסמוך לכנסייה – שרידי מנזר 'פטר נוסטר'.

הכנסייה המקורית (ביזאנטית) נבנתה על מערה ששימשה כקריפטה. הכנסייה נבנתה במדרון ההר, בשלושה מפלסים הקשורים זה לזה ע"י גרמי מדרגות. ממערב נבנתה פורטיקו, שנישאה על שישה עמודים, ממנה הוליך גרם מדרגות לחצר מוקפת עמודים (פריסטיל). גרם מדרגות נוסף הוליך ממנה לבסיליקה. לאחר חורבן הכנסייה בכיבוש הפרסי, שוקמה הכנסייה ע"י הצלבנים ונקראה על שם תפילת "אבינו שבשמים" (פטר נוסטר). בשנת 1874 נבנתה במקום כנסייה חדשה ונמסרה לאחיות הכרמליות.

מעל למערה ששימשה כקריפטה לכנסייה הביזאנטית, נבנתה כנסייה חדשה אך בנייתה לא נסתיימה. מערה זו, נתקדשה במספר מסורות נוצריות כמקום בו שהה ישו במסעו האחרון וכאן לימד את השליחים את סודות היקום.

שרידי הכנסייה (כיום: חצר המנזר החדש)

תקופות: ביזאנטית, צלבנית

רמת השתמרות: בינונית/נמוכה

ממצא מיוחד: ---

פוטנציאל לחפירה עתידית: 1, 2, 3, 4, 5

מידע נוסף:

בכנסייה עשרות טבלאות הנושאות את תפילת 'פטר נוסטר' בשפות שונות.

יחס אתר-סביבה:

האתר מופרד, באמצעות חומה, מהקשרו העירוני אולם ניתן להבחין מהרחוב הסמוך ב'נוכחות' האתר.

נגישות: גבוהה. ניתן להגיע ברכב עד סמוך לאתר מרח' רבעה אל עדויה. זמינות הביקור: בינונית, בהתאם לשעות הפתיחה.

שימור:

מצב השתמרות: בינוני/טוב. השרידים התת-קרקעיים במצב שימורי טוב. רמת התחזוקה ביחס לשרידים המשולבים בחצר הכנסייה אינה מספקת אך לא ניכרת עזובה או פגיעה בעתיקות אלו.

טכנולוגיות: חציבה בסלע, בניית גזית של מבנה במתכונת בסיליקה

מסקנות:

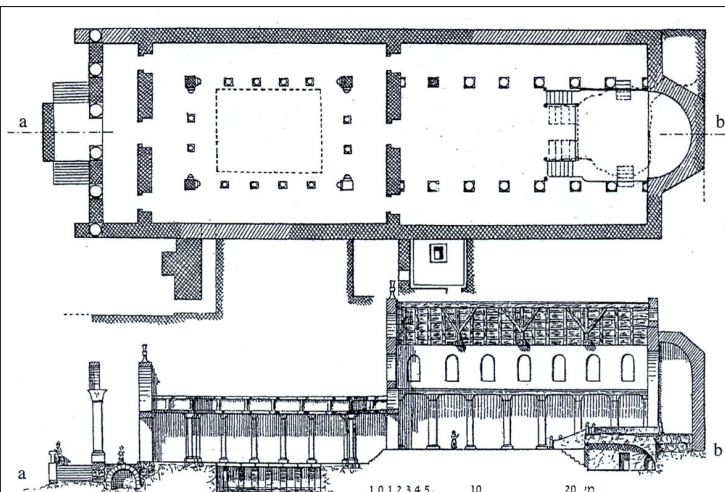
לאתר חשיבות רבה מבחינה הסטורית ודתית הן ביחס למסורות שנקשרו למקום זה, הן ביחס לשלבים השונים של האתר והן כאחת הכנסיות המרשימות והגדולות שנבנו על הר הזיתים.

- יש לדאוג לתחזוקה קבועה, בעיקר ביחס לשרידים המצויים תחת כיפת השמים.
- יש להתקין מערכת שילוט/המחשה באתר, המציגה את התקופות השונות ואת התפתחות הכנסייה.

היחס לאתרים נוספים בסביבה הקרובה: האתר מהווה חלק ממכלול מבני הדת הנוצרים על הר הזיתים.

ייתכנות תיירותית: בינונית/גבוהה, ברמה עירונית/ארצית.

☒	ערך ארכיאולוגי מיוחד
☒	ערך היסטורי
☒	ערך דתי-תרבותי
☒	ערך אדריכלי/טכני
☒	מייצג תקופה
☐	ערך נופי
☐	נדירות
☐	רמת השתמרות
☐	מקבץ
☐	פגיעות

תכנית, מתוך: ונסאן ואבל, ירושלים החדשה, איור 154

ביבליוגרפיה:

סקר ירושלים [102] אתר 428
אריאל 85-87 עמ' 221

Clermont-Ganneau 1899:342-344
Vincent and Abel 1914-1926 1:337-360
Ovadia 1970:82-83 N. 71

ממלא הנתונים:

תאריך עדכון: קיץ 2002

שחר פוני - אדריכל
יוחנן (גיון) זליגמן - ארכיאולוג

טבלאות עם תפילת 'פטר נוסטר' בשפות שונות

הכניסה לכנסייה הבלתי-גמורה

המערה (קריפטא)

חצר הכנסייה. ניתן להבחין בשרידי החצר הפריסטיטית

הכנסייה החדשה (1874)

חלל הקריפטא – שוחזר מחדש בשנת 1927